

Stichting Vakantiebesteding Alkmaar

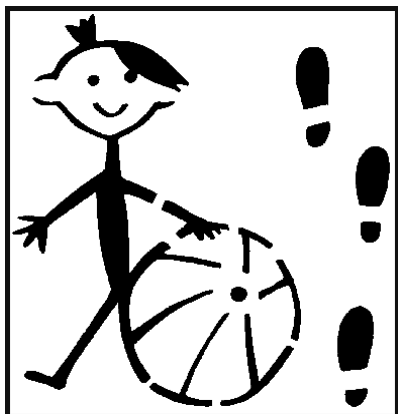

*Hoe te handelen bij
(een vermoeden van)
seksueel misbruik?*

Protocol

Inhoud

Stichting Vakantiebesteding Alkmaar	1
---	---

Hoe te handelen bij (een vermoeden van) seksueel misbruik?	2
--	---

Protocol	2
----------------	---

1 Wat is seksueel misbruik?	6
-----------------------------------	---

1.1 Wat zegt de wet?	6
----------------------------	---

1.2 Definitie seksueel misbruik	6
---------------------------------------	---

1.3 Om welke gedragingen gaat het?	7
--	---

2 Wanneer is dit protocol wel en niet van toepassing	8
--	---

2.1 Wel van toepassing	8
------------------------------	---

2.1.1 Leeftijd	8
----------------------	---

2.1.2 Van toepassing als... ..	8
--------------------------------	---

2.1.3 Grijze gebieden	8
-----------------------------	---

2.2 Niet van toepassing	8
-------------------------------	---

3 Signalen van seksueel misbruik	10
--	----

4 De organisatie rond preventie en het melden	12
---	----

4.1 De vrijwilliger	12
---------------------------	----

4.2 De vertrouwenspersoon	12
---------------------------------	----

4.3 De coördinator vertrouwenszaken	12
---	----

4.4 De projectleider	12
----------------------------	----

4.5 De stichtingsvoorzitter	13
-----------------------------------	----

4.6 De perswoordvoerder	13
-------------------------------	----

4.7 De websites	13
-----------------------	----

5 Signaleringsstaak	14
---------------------------	----

6 Meldplicht bij (vermoedens / signalen) van seksueel misbruik	15
--	----

7 Hoe te handelen bij vermoedens of feiten rond seksueel misbruik	16
---	----

7.1	Doen!	16
7.2	Vooraf niet doen!.....	16
8	Voorlopige zwijgplicht na een melding	17
9	Wat is een vertrouwenspersoon?.....	18
10	Hoe te handelen.....	19
11	Wat is een coördinator vertrouwenszaken	20
12	Hoe te handelen.....	21
12.1	De melding	21
12.2	Formeer tweespan	21
12.3	De coördinator vertrouwenszaken	22
12.4	Politieadvies	22
12.5	Direct betrokkenen	23
12.6	De beschuldigde	24
12.6.1	Objectief gesprek	24
12.7	Aangifte of klacht	25
12.8	Betrokken vrijwilligers	25
12.9	Indirect betrokken ouders	25
12.10	Publiciteit	26
12.11	Maatregelen.....	27
12.12	Registratie	28
12.13	Er is een landelijk registratiesysteem dat helpt voorkomen dat (potentiele) daders opnieuw in de fout gaan bij een vrijwilligersorganisatie. De SVA is niet aangesloten bij dit systeem en er is derhalve geen sprake van registratie en tuchtrecht. Informeren na uitspraak	28
12.14	Goede afsluiting	28
	Bijlage 1 - Functieprofiel coördinator vertrouwenszaken	30
	Bijlage 2 - Functieprofiel vertrouwenspersoon.....	32

Inleiding

Dit protocol beschrijft hoe je moet handelen bij situaties waarin sprake is van (vermoedens van) seksueel misbruik / ongewenst gedrag en hoe en bij wie deze gemeld moeten worden. Het protocol biedt bescherming aan de melder / degenen die naar het protocol handelen, aan het vermoedelijke slachtoffer en aan degene die beschuldigd wordt. Het protocol geeft ook een verplichting: te handelen op de vastgelegde manier.

Het protocol heeft betrekking op het contact tussen begeleiders (al diegenen die met kinderen/jongeren tot 16 jaar werken / in aanraking komen) en pupillen en op grensoverschrijdende contacten tussen pupillen onderling.

Naast dit meldprotocol is er procedure die in werking kan worden gezet na een melding. Ook kan melden leiden tot aangifte, wanneer er sprake is van een (vermoeden) van een strafbaar feit. Verder kan melding leiden tot (voorlopige) maatregelen t.o.v. de beschuldigde.

Het bestuur is verantwoordelijk om op een zo zorgvuldig mogelijk en objectieve wijze met elke melding om te gaan. Indien nodig kan het bestuur dan ook een beroep doen op in- of externe deskundigen.

Dit document heeft als basis de website: <http://www.inveiligehanden.nl/> en is aangepast zodat het beter past bij de JOL.

Algemeen

1 Wat is seksueel misbruik?

1.1 Wat zegt de wet?

De Nederlandse wetgeving geldt voor iedereen, dus ook voor gebeurtenissen die zich binnen dan wel buiten de JOL afspelen. In het Wetboek van Strafrecht, boek II, titel XIV ‘misdrijven tegen de zeden’ stellen diverse wetsartikelen bepaalde seksuele gedragingen strafbaar. Deze zijn ook binnen de JOL allen van kracht. Eén wetsartikel 249 willen we hier vooral noemen:

“Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of een geldboete van de vierde categorie”.

Opmerking: waar hij of zijn staat, kan ook zij of haar zijn.

Een jeugdlid is aan de zorg en waakzaamheid van onze vereniging toevertrouwd. Dit artikel is dus onverminderd van kracht op al diegenen die jeugdleden begeleiden.

1.2 Definitie seksueel misbruik

Er bestaan vele uitingsvormen van seksueel misbruik van kinderen. Sommige gedragingen zijn door het duidelijke (strafbare) seksuele karakter niet voor tweeërlei uitleg vatbaar. Maar bij sommige gedragingen kunnen vloeiende overgangen bestaan tussen wat je wel en wat je niet als seksueel / ongewenst kunt typeren. Als criterium kan worden gehanteerd: of het welzijn van het kind en zijn lichamelijke en psychische integriteit in het geding zijn.

Bij seksueel misbruik zijn de ‘gevoelens van het jeugdlid’ en niet de ‘gedachten of bedoelingen van de volwassene’ bepalend. En hetgeen is verwoord in de zedenparagraaf van het Wetboek van Strafrecht.

De volgende definitie geeft hierover duidelijkheid:

- Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale, digitale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren;
- en /of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene / kind, hulpverlener / cliënt, leerkracht / leerling, trainer / pupil, leiding / jeugdlid, e.d.);
- en / of andere handelingen of gedragingen die strafbaar zijn volgens het Wetboek van Strafrecht.

1.3 Om welke gedragingen gaat het?

In de gedragscode staat duidelijk verwoord welke gedragingen niet zijn toegestaan. Enkele voorbeelden:

- alle seksuele contacten met kinderen tot 18 jaar;
- een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen (ook via afbeeldingen, post, telefoon, sms, e-mail, internet);
- intieme relaties tussen jeugdleden en begeleiders;
- ongewenste aanrakingen.

2 Wanneer is dit protocol wel en niet van toepassing

2.1 Wel van toepassing

2.1.1 Leeftijd

Het protocol omschreven in “in veilige handen” praat over pupillen tot 18 jaar. Bij de JOL komen echter twee groepen kinderen voor die jonger zijn dan 18 jaar:

- Kinderen, ook wel deelnemers of pupillen (maximaal 13 jaar)
- Tienerhulpen (vanaf 14 jaar)

Dit document slaat sowieso op de eerste groep. Bij een tienerhulp wordt het allemaal wat moeilijk. Immers, als een tienerhulp van 15 jaar het bed deelt met een collega leidinggevende van 17 jaar, dan is de kans groot dat er geen situatie is van seksueel misbruik. De uitspraak “pupil jonger dan 18 jaar” is dan niet van toepassing.

In bovengenoemd voorbeeld is de wet echter wel overtreden; letterlijk dan. Gelukkig is “recht” meer dan een verzameling regels. Er zijn meer regels aan te wijzen die gedoogd worden door de politie en rechtelijke macht. Zo ook hier. De regels worden echter wel degelijk gebruikt en toegepast als iemands belangen zijn beschadigd.

2.1.2 Van toepassing als...

Wanneer is dit document precies van toepassing:

- Als er een vermoeden is dat een deelnemer seksueel is misbruikt.
- Als er een vermoeden is dat een tienerhulp volgens eigen beleving seksueel is misbruikt.

Aanschouw het verschil dat bij het eerste punt de mening van de deelnemer geen issue is. Bij het tweede punt is de beleving van de tienerhulp wel een meetellende factor.

2.1.3 Grijze gebieden

Ook als een deelnemer van de JOL in aanraking komt met seksuele handelingen, dan nog kunnen er grijze gebieden zijn. Een paar voorbeelden:

- De kinderen worden in de hut betrappt tijdens “doktertje spelen”. Het is dan wat overdreven om dit protocol van stal te halen. Een kalm en informeren gesprek met betrokken ouders is dan beter op zijn plaats.
- Kinderen weten op een bepaald moment wel wat seks is en weten ook dat ze hiermee kunnen shockeren. Als twee jongens op elkaar springen en “droogneuken” als konijnen, puur om te kijken hoe de leiding reageert, verdient dit wel aandacht maar niet meer dan dat.

2.2 Niet van toepassing

- Bij elke andere vorm van ongewenst gedrag, wat los staat van seksueel misbruik, denk aan:
  - Verbaal geweld
  - Lichamelijk geweld
  - Diefstal

- Andere vormen van wetsovertredingen
- Bij het overtreden van afspraken die gemaakt zijn ter voorkoming van seksueel misbruik, maar zelf geen seksueel misbruik zijn.
  - Voorbeeld: het is altijd een goed idee om niet samen met een kind in een gesloten ruimte te zijn. Echter, als iemand zich een keer in een gesloten ruimte met een kind bevindt, is dat geen seksueel misbruik, slechts erg onverstandig.

3 Signalen van seksueel misbruik¹

Een van de voorwaarden om seksueel misbruik te kunnen signaleren is rekening durven houden met de mogelijkheid van seksueel misbruik. Belangrijk is dat er niet één plaatje van 'een seksueel misbruikt persoon' bestaat. Iedereen reageert anders op seksueel geweld. Wel zijn er een aantal signalen waar je op kunt letten:

- Angst voor aanraken;
- Angst voor mannen;
- Zich niet durven uitkleden (bv. bij sport)
- Een negatief lichaamsbeeld;
- Over-waakzaamheid;
- Buitensporige schrikreacties;
- Zeer beperkte mogelijkheden tot het uiten van affectie;
- Niet durven genieten van dingen;
- Plotselinge terugval schoolprestaties;
- Plotselinge verandering in gedrag of relaties met anderen;
- Concentratieproblemen;
- Spraakproblemen en taalverwervingstoornissen;
- Spijbelen;
- Vroeg op school komen en laat weggaan en weinig of nooit afwezig zijn;
- Weinig / slechte relaties met leeftijdsgenoten of een onvermogen vrienden te maken;
- Niet deelnemen aan schoolse en sociale activiteiten;
- Zeer meegaand gedrag;
- Agressief gedrag;
- Gebrek aan vertrouwen;
- Negatief zelfbeeld;
- Depressieve gevoelens;
- Zelfverwonding;
- Zeer veel problemen in de pubertijd;
- Slaapproblemen;
- Toiletvrees of angst voor plassen en/of drukken;
- Pijn bij ontlasten en/of urineren;
- Sperma in anus, vagina of keel;
- Bloed in ondergoed bij jonge kinderen;
- Publiekelijk masturberen en tonen van genitalia;
- Moeite met het aangaan van vriendschappen;
- Ontbreken van fantasie in spel en veel agressie in spel;
- Delinquent gedrag;
- Herhaald optredende buikpijnen;
- Duimzuigen;
- Nagelbijten;
- Stijf of niet durven bewegen (benen of billen stijf tegen elkaar);
- 'Vleugeltjes' als schouders.

---

¹ Bron: <http://www.seksueelgeweld.nl/>

Niet alleen de signalen van het kind, maar ook bepaalde gezinssituaties kunnen een vermoeden van seksueel geweld (in dit geval binnen het gezin) versterken:

- Zeer gesloten gezin (sociaal geïsoleerd, vijandig tegenover de buitenwereld, geen echte vriendschapsrelaties);
- Overheersende vader;
- Onderdanige, zwakke moeder;
- Gebrek aan werkelijke betrokkenheid en genegenheid;
- Kind draagt veel gezinsverantwoordelijkheid, krijgt veel volwassen taken;
- Ongebruikelijke slaap- en bad / douche situaties.

Je zult begrijpen dat wij als JOL leiders veel van deze signalen niet zullen zien. Wij zien een kind slechts twee weken per jaar en dan ook alleen nog overdag. Het is daarom lastig om deze signalen te relateren aan mogelijk seksueel misbruik. Anders wordt het als een kind jaren achter elkaar naar de JOL komt en je een duidelijke gedragsverandering bij het kind ziet. Dit is dan in ieder geval een signaal waar aandacht voor moet zijn en wat kan duiden op seksueel misbruik of geweld.

4 De organisatie rond preventie en het melden

Hieronder staan een aantal rollen en middelen omschreven rond preventie en tijdens de procedure. De taken bij de rollen is slechts een samenvatting.

4.1 De vrijwilliger

- Heeft de plicht elk vermoeden van seksueel misbruik te melden bij de vertrouwenspersoon.
- Mag zelf het vermoedelijke slachtoffer en/of beschuldigde niet uithoren, d.w.z. aan waarheidsbevinding doen.
- Heeft na een melding een voorlopige zwijgplicht.
- Tekent een vrijwilligerscontract waarin o.a. opgenomen rechten en plichten.

4.2 De vertrouwenspersoon

- Ontvangt meldingen rond seksueel misbruik en adviseert de betrokken melder.
- Mag zelf het vermoedelijke slachtoffer en/of beschuldigde niet uithoren, d.w.z. aan waarheidsbevinding doen.
- Zal elke melding doorgeven aan de coördinator vertrouwenszaken en samen eventueel komen tot het besluit de procedure te starten.
- Informeert aan het begin van de procedure samen met de coördinator vertrouwenszaken de slachtoffer(s) en betrokken ouders.
- Onderhoudt tijdens de procedure contacten met slachtoffer(s) en betrokken ouders.

4.3 De coördinator vertrouwenszaken

- Ontvangt meldingen rond seksueel misbruik van vertrouwenspersonen en verzameld deze in een dossier.
- Mag zelf het vermoedelijke slachtoffer en/of beschuldigde niet uithoren, d.w.z. aan waarheidsbevinding doen.
- Zal per melding overleggen met de vertrouwenspersoon of de procedure gestart zal worden.
- Informeert de projectleider over het feit dat de procedure gestart is.
- Informeert aan het begin van de procedure samen met de vertrouwenspersoon de slachtoffer(s) en betrokken ouders.
- Gaat samen met de projectleider een gesprek aan met de beschuldigde, leggen hem/haar de procedure uit en stellen hem/haar tijdens het onderzoek op non-actief.
- Onderhoudt tijdens de procedure contacten met beschuldigde.

4.4 De projectleider

- Zorgt dat nieuwe vrijwilligers, intakegesprekken en een vrijwilligerscontract krijgen.
- Selecteert en benoemt vertrouwenspersonen binnen zijn/haar project.
- Wordt, als de procedure gestart wordt, door de coördinator vertrouwenszaken geïnformeerd.
- Mag zelf het vermoedelijke slachtoffer en/of beschuldigde niet uithoren, d.w.z. aan waarheidsbevinding doen.

- Gaat samen met de coördinator vertrouwenszaken een gesprek aan met de beschuldigde, leggen hem/haar de procedure uit en stellen hem/haar tijdens het onderzoek op non-actief.
- Bij meldingen en/of vragen over een lopende zaak, delegeert de projectleider / verwijst door naar de vertrouwenspersoon, coördinator vertrouwenszaken, en/of aangewezen woordvoerder.

4.5 De stichtingsvoorzitter

- Kan optreden als woordvoerder, als er geen officiële woordvoerder is namens de SVA.

4.6 De perswoordvoerder

- De rol van woordvoerder kan worden ingevuld door:
  - Een speciaal door de SVA aangestelde persoon, denk aan iemand van PR.
  - De stichtingsvoorzitter.
  - De coördinator vertrouwenszaken.

4.7 De websites

- Op de algemene website www.jolalkmaar.nl zal geen hoofdstuk “Vertrouwenspersonen” worden geplaatst, met daarin:
  - alle vertrouwenspersonen van alle JOL projecten
  - de coördinator vertrouwenszaken
  - een korte uitleg van hun functie
  - verwijzing naar de site www.inveiligehanden.nlReden van deze terughoudendheid ligt in het feit dat de website moet uitnodigen tot ontspanning en spel. Het expliciet aangeven van ‘vertrouwenspersonen’ veronderstelt dat hier de nadruk op gelegd wordt. Het dient echter bij de projecten en met name de projectleider bekend te zijn dat er een coördinator vertrouwenszaken is en hoe hij/zij geconsulteerd kan worden.
- Op de website van de JOL-projecten worden de vertrouwenspersonen niet met functie genoemd op de contactpagina om bovenstaande reden.

Vrijwilligers

5 Signaleringstaak

Alle vrijwilligers hebben een taak in het signaleren van (vermoedens van) seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag.

We verwachten dat zij niet alleen de grovere vormen serieus nemen, maar ook de zogenaamde 'kleinere' grensoverschrijdingen. Deze komen het meest voor en zijn vaak een signaal voor een klimaat waarin ernstigere vormen meer kans kunnen krijgen.

Wanneer je mildere vormen van grensoverschrijdend gedrag signaleert, verwachten we dat je de betreffende perso(o)n(en) daarop aanspreekt en corrigerend optreedt.

6 Meldplicht bij (vermoedens / signalen) van seksueel misbruik

Iedereen die seksueel misbruik vermoedt, of erover hoort, is verplicht dit te melden bij de vertrouwenspersoon.

Wanneer vrijwilligers twijfelen over de ernst of het terecht zijn van een vermoeden, geldt een consultatieplicht bij een vertrouwenspersoon die zij om advies kunnen vragen.

Indien vrijwilligers (vermoedens van) seksueel misbruik direct uiten bij hun leidinggevende, gaat deze niet zelf tot handelen over, maar schakelt deze de vertrouwenspersoon in.

De meldplicht overstijgt alle andere belangen die in het geding zouden kunnen zijn, zoals de wens tot geheimhouding bij het slachtoffer. Dit houdt dus in dat je het slachtoffer geen geheimhouding mag beloven. Je mag wel zeggen dat je stappen zult nemen en het slachtoffer daarin zal betrekken.

Het is niet aan vrijwilligers om aan waarheidsbevinding te doen, dit kan een eventueel juridisch traject verstoren. Je mag aan het slachtoffer dus geen vragen stellen over wat er precies gebeurd is.

Let wel: een melding is géén beschuldiging! Na een melding wordt zorgvuldig en objectief onderzocht wat er aan de hand is. Er is oog voor zowel de privacy en belangen van het vermoedelijke slachtoffer als die van de beschuldigde. Het bestuur laat zich desgewenst adviseren door (externe) deskundigen over verdere handelwijzen:

- gesprek met beschuldigde;
- informatief gesprek met de politie;
- instellen calamiteitenteam;
- in gang zetten klachtenprocedure;
- aangifte bij politie;
- voorlopige maatregelen t.a.v. de vermoedelijke pleger / beschuldigde;
- veiligstellen en opvang van het slachtoffer;
- informatie aan betrokkenen;
- nazorg.

7 Hoe te handelen bij vermoedens of feiten rond seksueel misbruik

Er zijn vele signalen die op seksueel misbruik kunnen duiden (blz 9), maar het belangrijkste signaal is misschien wel: “Ik heb het gevoel dat er iets niet klopt.” Ga bij jezelf het volgende na en probeer alleen feiten te benoemen:

- Wanneer begon de ongerustheid? Waardoor? Wat is er precies gebeurd?
- Om welke signalen gaat het? Wanneer doen ze zich voor?
- Zijn er geleidelijke of plotselinge gedragsveranderingen? Hoe lang is dit al aan de hand?

Het kan ook zijn dat een jeugdlid je spontaan vertelt over het misbruik, een ouder zijn zorgen naar je uitspreekt, of dat je het zelf ter plekke constateert.

7.1 Doen!

- Zorg voor de veiligheid van het kind / de jongere(en).
- Als je iemand op heterdaad betrapt:
  - Laat het slachtoffer niet alleen.
  - Meld het onmiddellijk aan de vertrouwenspersoon of degene die bereikbaarheidsdienst heeft voor calamiteiten.
  - Als de situatie bedreigend is: bel 112 zodat de politie kan ingrijpen.
  - Laat de toestand zoveel mogelijk onaangeroerd i.v.m. eventueel sporenonderzoek. Bel de zedenpolitie (112), meld waarover het gaat en vraag om instructies.
- Stel zo weinig mogelijk vragen. Luister en stel het kind op zijn/haar gemak.
- Schrijf alles zo letterlijk en feitelijk mogelijk op, ook de vragen die je hebt gesteld.
- Vertel dat je verplicht bent het verhaal aan de vertrouwenspersoon te melden, maar dat er geen stappen buiten medeweten van het slachtoffer om worden genomen.
- Meld het vermoeden direct bij de vertrouwenspersoon.
- Verwijs de persoon desgewenst naar een vertrouwenspersoon.
- Licht zo snel mogelijk de projectleider in over de situatie.
- Blijf beschikbaar voor het kind/de jongere en blijf de normale begeleiding bieden.

7.2 Vooral niet doen!

- Handel nooit op eigen houtje!
- Hoor het vermoedelijke slachtoffer niet uit. Het uithoren van het vermoedelijke slachtoffer en/of het spreken met contactpersonen van het vermoedelijke slachtoffer kan een eventueel juridisch traject verstoren. Het is niet aan de vrijwilliger om aan waarheidsvinding te doen!
- Neem bij een vermoeden nooit zelf contact op met de vermoedelijke pleger, ook niet als het een collega is. De beste manier om het misbruik te stoppen en aan te pakken, is een objectief en een officieel onderzoek.
- Vertel wat je hebt meegemaakt niet aan anderen. Denk aan de (voorlopige) zwijgplicht! Eventueel kun je wel praten met de vertrouwenspersoon.
- Beloof nooit geheimhouding, ook niet wanneer een slachtoffer erom vraagt.

8 Voorlopige zwijgplicht na een melding

Naast de meldplicht geldt een voorlopige zwijgplicht voor alle betrokken personen ten opzichte van derden. Dit geldt dus voor o.a. de melder, (bij voorkeur ook) het slachtoffer, ouders, etc. Natuurlijk kunnen deze betrokkenen zich wel uiten bij de vertrouwenspersoon.

Een voorlopige zwijgplicht is nodig zodat er niet meer personen bij een zaak worden betrokken dan voor een zorgvuldige behandeling noodzakelijk is. Er moet worden voorkomen dat geruchten ontstaan en iemand al bij voorbaat als 'schuldig' wordt bestempeld. De zwijgplicht is ook belangrijk om te zorgen dat een eventuele strafrechtelijke procedure niet wordt belemmerd.

Vertrouwenspersoon

9 Wat is een vertrouwenspersoon?

Elke JOL heeft minimaal één, liefst twee vertrouwenspersonen. Bij twee vertrouwenspersonen zijn dit bij voorkeur een man en een vrouw. Bij voorkeur is de vertrouwenspersoon geen projectleider. Een vertrouwenspersoon heeft als taak:

- Toegankelijk zijn voor overige leiding, kinderen en ouders om allerlei problemen te bespreken.
- Te luisteren naar problemen en hierin te adviseren. Het is niet aan de vertrouwenspersoon het probleem “over te nemen” en op te gaan lossen. De vertrouwenspersoon adviseert en geeft handvatten.
- Adviseert anderen in hoe te handelen bij een vermoeden van seksueel misbruik.
- Ontvangt meldingen van een vermoeden van seksueel misbruik.
- Communiqueert bij elk vermoeden van seksueel misbruik naar de coördinator vertrouwenszaken. Samen beslissen ze tot een vervolgactie.
- Als de procedure wordt opgestart, onderhoudt de vertrouwenspersoon contacten met het vermoedelijke slachtoffer, betrokken ouders en betrokken leiding.
- Alle gesprekken zijn vertrouwelijk, tenzij anders aangegeven.

Zie ook de bijlage 2 met het functieprofiel vertrouwenspersonen.

10 Hoe te handelen

Als...	Dan...
Vermoeden seksueel misbruik in huiselijke kring...	Melden bij Veilig Thuis (0800-2000)
Vermoeden seksueel misbruik door JOL-vrijwilliger...	Kind veilig stellen → Coördinator vertrouwenszaken → politie → projectleider → ouders → beschuldigde → aangifte
Seksueel provocerend gedrag door kinderen	Negeren, luchtig op reageren, afkeuren.
Doktertje spelen	Kinderen op aan spreken, ouders luchtig inlichten.
15 jarige vrijwilliger + 17 jarige vrijwilliger krijgen / hebben een relatie.	Wat zou een school doen? Meestal → negeren. Bij vermoeden van machtsmisbruik → overleg met coördinator vertrouwenszaken.
15 jarige vrijwilliger + 27 jarige vrijwilliger krijgen / hebben een relatie.	Overleg met coördinator vertrouwenszaken.
15 jarige vrijwilliger + 12 jarige deelnemer krijgen / hebben een relatie.	Is tegen de JOL-regels. Eerst: Corrigerend gesprek door vertrouwenspersoon. Bij geen resultaat → coördinator vertrouwenszaken.

Coördinator vertrouwenszaken²

11 Wat is een coördinator vertrouwenszaken

Vanuit het bestuur van de SVA wordt een coördinator vertrouwenszaken aangesteld:

- Deze persoon ontvangt vanuit de hele SVA alle meldingen van een vermoeden van seksueel misbruik.
- De vertrouwenspersoon is de enige persoon die een dossier kan bijhouden van leidinggevend. Hieruit kan volgen dat een persoon beter niet kan overstappen naar een andere JOL.
- Formeert bij een melding een tweespan om samen te bekijken hoe verder te handelen. De tweede persoon is bij voorkeur de vertrouwenspersoon via wie de melding binnenkwam.
- Als de procedure gestart wordt, begeleidt de coördinator de procedure, en houdt contact met de beschuldigde. Hij houdt ook contact met de stichtingsvoorzitter en projectleider. De coördinator zal tijdens een onderzoek aan de betrokken projectleider aangeven de beschuldigde op non-actief te stellen.

Zie ook de bijlage 1 met het functieprofiel coördinator vertrouwenszaken.

---

² Op de site www.inveiligehanden.nl is dit de "coördinator vertrouwenszaken".

Dit hoofdstuk komt rechtstreeks van <http://www.inveiligehanden.nl/>. Kijk altijd op deze site of er veranderingen zijn die mogelijk van toepassing zijn.

12.1 De melding

Sta de aanmelder rustig en neutraal te woord. Probeer een beeld te vormen over inhoud, aard en ernst van de situatie. Noteer alles wat opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen. Ga de volgende vragen en aandachtspunten af:

- Noteer wie, wat, waar, wanneer? Is er mogelijk sprake van meerdere slachtoffers en/of plegers?
- Wie zijn van het (vermoeden van) misbruik op de hoogte?
- Ga na of en op welke wijze het slachtoffer veiliggesteld is/kan worden. Vang de betrokkene op, hoor niet uit. Bied de gewone begeleiding in de dagelijkse omgang.
- Praat niet met de verdachte over het voorval.
- Wijs de melder op de voorlopige zwijgplicht of, indien slachtoffer, wijzen op belang ervan.
- Bespreek met de melder hoe met de situatie om te gaan
- Verwijs de melder eventueel door naar opvang/nazorg.
- Maak afspraken met de melder over hoe hij verder wordt geïnformeerd.
- Vraag de melder om het verhaal op schrift te stellen.
- Verslaglegging.

12.2 Formeer tweespan

Benoem twee personen die verantwoordelijk zijn voor een zorgvuldige behandeling van een melding. Bij voorkeur is dit de betrokken vertrouwenspersoon en de coördinator vertrouwenszaken. Handel in dit soort zaken niet alleen omdat:

- er veel op je af komt;
- twee meer weten dan één, zo kun je gefundeerde beslissingen nemen als dat nodig is;
- je met zijn tweeën meer objectiviteit hebt;
- je minder risico loopt dat anderen je acties als individueel of persoonlijk zien;
- fouten voorkomen moeten worden;
- je bij elkaar terecht kunt voor advies en steun;
- belanghebbenden op het juiste moment goed moeten worden geïnformeerd.

Verdeel de rollen en maak daar afspraken over. Bij voorkeur onderhoudt de coördinator vertrouwenszaken de contacten met de beschuldigde en externe partijen als politie, pers³, etc. Contacten met de beschuldigde kunnen na overleg ook onderhouden worden door de projectleider. De vertrouwenspersoon onderhoudt contact met de partijen van het JOL-project zoals leiding, ouders en kinderen. Het tweespan wordt direct na de melding ingesteld. Het tweespan bestaat uit minimaal één bestuurslid uit de stichting, waarbij er vanuit wordt gegaan dat de coördinator vertrouwenszaken dit bestuurslid is. Na het aannemen van de melding wordt door hen besloten of er vervolgacties worden ondernomen.

---

³ Tenzij er al een andere perswoordvoerder benoemd is.

12.3 De coördinator vertrouwenszaken

Stel één persoon aan die verantwoordelijk is voor de coördinatie van het hele proces: de coördinator vertrouwenszaken. Deze volgt en coördineert de zaak van melding tot en met evaluatie. Door zaakcoördinatie zijn risico's beter te beheersen.

Afhankelijk van de situatie en de te ondernemen stappen vallen de volgende taken onder verantwoordelijkheid van de coördinator vertrouwenszaken:

- Coördineren van het volledige traject na een melding.
- Registratie van de melding.
- Bijhouden van een logboek tijdens het hele proces en zorgen voor dossiervorming.
- Opstellen van een plan van aanpak en tijdspad.
- Samen met de vertrouwenspersoon informeren van betrokkenen.
- Evalueren van het totale traject na afsluiting van een casus.
- Zorgen voor vernietiging van het dossier wanneer onschuld van de beschuldigde is vast komen te staan.
- Aanstellen perswoordvoerder.

12.4 Politieadvies

Bij vermoedens van strafbare feiten is het belangrijk zo snel mogelijk een informatief gesprek met de politie te voeren. Zo'n gesprek kan anoniem, zonder vermelding van namen van beschuldigde of slachtoffer, worden gevoerd.

Waarom politie inschakelen?

De politie heeft ervaring met meldingen van seksueel misbruik. Ze weten hoe om te gaan met slachtoffer en dader en hebben ervaring met het herkennen van de pleger. De politie is deskundig en samen met het openbaar ministerie beoordelen zij of er voldoende bewijs is voor een vervolging. Wanneer een zaak wordt aangespannen, buigt een rechter zich daar uiteindelijk over. Dit is belangrijk voor het slachtoffer en de ouders maar ook voor de beschuldigde. Er kan namelijk sprake zijn van een valse of onterechte beschuldiging.

Met het oog op imagoschade is het tijdig inschakelen van politie een goede aanpak. Niet in de laatste plaats is het betrekken van politie van belang voor collega-verenigingen en de maatschappij. Wanneer een organisatie besluit geen aangifte te doen op grond van eigen onderzoek of uit angst voor imagoschade is de kans groot dat een schuldige nog eens de fout in gaat in een andere omgeving.

Schuldbepaling is een taak van politie en justitie

Het onderzoek naar een melding van seksueel misbruik is een wettelijke taak. Politie en justitie hebben hiervoor een exclusieve bevoegdheid. Schuldbepaling en opsporing is geen taak van de vereniging of vrijwilligersorganisatie. Door foutief handelen kan bewijsvoering tegen een beschuldigde worden bemoeilijkt of zelfs onmogelijk worden, ook als dit onbewust gebeurt. Als meerdere personen gesprekken voeren met het vermoedelijke slachtoffer en/of de beschuldigde, kunnen getuigenverklaringen authenticiteit verliezen.

Aandachtspunten bij een informatief gesprek met de politie zijn:

- Maak duidelijk dat er nog geen besluit is tot het doen van aangifte.
- Bespreek of de situatie een strafbaar feit betreft.

- Controleer of voldoende feiten aanwezig zijn voor aangifte.
- Bespreek de handelwijze t.o.v. verdachte/beschuldigde, t.o.v. slachtoffer en t.o.v. ouders/vertegenwoordiger.
- Noodzaak medisch/forensisch sporenonderzoek.
- Veiligstellen van sporen.
- Opvragen rapportages, dossiers / roosters en dergelijke.
- Afspraken over de rol van de politie en van de vereniging in het vervolgetraject.

Inschakelen externe deskundigen

Het inschakelen van externe deskundigen kan ook. Dit is aan te raden wanneer een project of de stichting voor de eerste keer met seksueel misbruik wordt geconfronteerd. Of als bij ingewikkelde zedenzaken meerdere slachtoffers betrokken zijn en er veel maatschappelijke onrust te verwachten is. Als organisatie kunt u voor meer informatie over seksueel geweld terecht op <http://www.nov.nl/> ver seksueel geweld.

12.5 Direct betrokkenen

Bij het vermoeden van een strafbaar feit, wordt een gesprek gehouden met direct betrokkenen. Bij voorkeur vindt dit gesprek plaats na het informatieve gesprek met de politie. De eerste betrokkene die geïnformeerd wordt, is de projectleider.

Het informeren van de direct betrokken ouders gebeurt individueel, bijvoorbeeld door middel van een huisbezoek. De coördinator vertrouwenszaken voert dit gesprek samen met de vertrouwenspersoon. Ook een gesprek met het jeugdlid wordt door hem gevoerd.

Let op!

Vertel en noteer in zo'n gesprek alleen feitelijkheden. Toon begrip, maar hoor slachtoffer en ouders niet uit. Beschuldig niemand. Maak duidelijk dat de zaak objectief onderzocht moet worden. Ga zelf nooit op onderzoek uit; dan raak je verstrikt in de belangen van ouders, het jeugdlid, de beschuldigde, andere ouders of de vereniging.

Wat vertelt u?

De minderjarige en zijn/haar ouders voelen zich ernstig benadeeld en weten niet wat er komen gaat. Zij hebben behoefte aan informatie over het verdere verloop van de zaak. Vertel daarom:

- in hoofdlijnen wat de vervolgstappen van de organisatie zullen zijn;
- dat de zaak door politie en justitie wordt afgehandeld en dat de vrijwilligersorganisatie daar geringe invloed op heeft.

Tijdens het traject, van onderzoek tot en met uitspraak, houdt de vertrouwenspersoon contact met de ouders.

Wijs ouders erop dat ze voor informatie, melding of het doen van aangifte naar de zedenpolitie kunnen gaan. Als de melding een minder ernstig feit betreft, dan biedt mediation wellicht een oplossing. Wijs ouders ook op de mogelijkheid van rechtsbijstand.

Besluiten ouders aangifte te doen, probeer dan afspraken te maken zodat u daarop als organisatie kunt inspelen. Het is bijvoorbeeld mogelijk om samen met ouders aangifte te doen. Wijs ouders op het belang van het voorkómen van geruchten en het belang van juridische bewijsvoering.

Schep duidelijkheid en vertrouwen. Geef altijd aan wanneer u weer contact met hen opneemt. De

coördinator maakt een verslag van het gesprek.

Gespecialiseerde hulp

Ouders en minderjarige kunnen een beroep doen op gespecialiseerde hulp. Verwijs in eerste instantie door naar een vertrouwenspersoon, de huisarts en/of naar Slachtofferhulp. Ook kunnen slachtoffers terecht op de Hulppagina Seksueel Geweld, een webpagina voor hulp en lotgenoten.

Meerdere slachtoffers?

Zijn er meerdere slachtoffers? Dan is het raadzaam om na het individuele gesprek een informatiebijeenkomst te beleggen. Het voordeel van een groepsbijeenkomst is dat alle mensen op hetzelfde moment dezelfde informatie krijgen en betrokkenen zich minder geïsoleerd voelen. Zo'n bijeenkomst kan plaatsvinden als de eventuele aangifte en getuigenverhoren door de politie zijn afgerond.

U kunt iemand van de afdeling Jeugd en Zeden van de plaatselijke politie vragen om bij een dergelijke informatiebijeenkomst aanwezig te zijn. Heeft uw plaatselijke politie geen aparte afdeling Jeugd en Zeden, dan kunnen zij u wel doorverwijzen naar een bureau in de regio dat daar wel een aparte afdeling voor heeft. Zorg dat u voorafgaande aan deze bijeenkomst weet bij wie u terecht kunt bij de politie, zodat u ook daarover de betrokkenen kunt informeren.

12.6 De beschuldigde

Het gesprek met de beschuldigde vindt bij voorkeur ook plaats na het informatieve gesprek met de politie. In dit gesprek is het de bedoeling om inhoudelijk objectieve informatie te krijgen en afspraken vast te leggen over de stappen die gezet gaan worden. De coördinator vertrouwenszaken en de projectleider informeren de beschuldigde persoon over de inhoud van de melding en vragen om een reactie.

12.6.1 Objectief gesprek

Zorg voor een objectief gesprek. Hoor de beschuldigde niet uit en veroordeel hem of haar niet. Maak duidelijk dat iedere melding objectief moet worden uitgezocht en dat een (tijdelijke) maatregel wellicht nodig is. Geef de beschuldigde de kans om te reageren. Wijs de beschuldigde op mogelijkheden voor gespecialiseerde opvang, bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon voor beschuldigen. Deze vertrouwenspersoon moet een andere vertrouwenspersoon zijn dan die voor het vermoedelijke slachtoffer en/of diens ouders. Bespreek met de beschuldigde de mogelijkheid om rechtsbijstand in te schakelen. Informeer de beschuldigde over de stappen die worden ondernomen. Een beschuldigde heeft er recht op om te weten wat hij/zij kan verwachten.

Op non-actiefstelling

Wanneer de beschuldigde de genoemde feiten toegeeft kan hij of zij, op non-actief gesteld worden. Dit is afhankelijk van de aard en ernst van de melding. De op non-actiefstelling duurt totdat de melding objectief is uitgezocht en er een uitspraak is van Justitie.

Ook wanneer een beschuldigde de genoemde feiten ontkent of als zijn/haar verhaal niet duidelijk is, kan hij of zij gedurende het onderzoek op non-actief worden gesteld.

Afspraken bij non-actiefstelling

De projectleider stelt de beschuldigde op non-actief. Maak duidelijk dat de beschuldigde zich tijdens de procedure niet binnen de groep of organisatie mag begeven. Dit zowel in het belang van betrokkene als dat van de organisatie. De beschuldigde mag geen contact hebben met minderjarigen en hij of zij mag

het terrein of gebouw van de organisatie niet bezoeken.

Tijdens het gehele traject van onderzoek t/m uitspraak houdt de coördinator vertrouwenszaken contact met de beschuldigde tenzij na overleg tussen vertrouwenspersonen, projectleider en coördinator anders is besloten.

“In de trajecten van melding heeft de projectleider de non-actiefstelling uitgesproken en heeft de vertrouwenspersoon geen contact met de beschuldigde gehad. Deze taak is overgedragen aan de projectleider. Er is dus ook geen rapportage van gemaakt”

.

12.7 Aangifte of klacht

Na de gesprekken uit voorgaande stappen is het belangrijk om zo snel mogelijk beslissingen te nemen over de verdere procedure. Er zijn drie keuzes mogelijk:

- Geen gesprek door vermeende slachtoffer of project bij de politie. De procedure stopt dan.
- Gesprek met de politie door vermeend slachtoffer, maar geen aangifte. Hoewel geen aangifte gedaan wordt (wat erg ingrijpend kan zijn voor het vermeende slachtoffer), zal schorsing van de vermeende dader definitief zijn.
- Wel aangifte doen bij de politie. De ouders dienen aangifte te doen bij de politie, gesteund door de coördinator vertrouwenszaken.

12.8 Betrokken vrijwilligers

Een melding en zelfs alleen een verdenking van seksueel misbruik kan veel onrust en verwarring veroorzaken bij betrokken vrijwilligers. Wanneer hiervoor niet voldoende aandacht is, bestaat het risico dat geruchten en foutief ingegeven handelwijzen de juridische bewijsvoering schaden. Ook is de kans groot dat onder medewerkers verdeeldheid ontstaat door loyaliteitsconflicten ten aanzien van het (vermoedelijke) slachtoffer en de beschuldigde. Daarbij kunnen vrijwilligers ook kampen met gevoelens van schuld, machteloosheid of boosheid.

Betrokken vrijwilligers worden geïnformeerd door de vertrouwenspersoon nadat gesprekken met betrokken ouders en beschuldigde hebben plaatsgevonden; er vervolgstappen zijn ingezet en een eventueel getuigenverhoor heeft plaatsgevonden.

Hoe informeren?

Ook bij het informeren van (vrijwillige) medewerkers is het belangrijk feitelijke informatie te geven over de zaak.

- Vertel over hoe de vrijwilligersorganisatie heeft gehandeld en waarschijnlijk nog gaat handelen.
- Doe nooit uitspraken over de schuldvraag.
- Geef vrijwilligers de gelegenheid de schok te verwerken, maar ga niet in op wat er allemaal is gebeurd of nog zou kunnen gebeuren. Speculeren leidt tot onrust en geruchten.
- Vertel dat meer informatie volgt op het moment dat de uitspraak van Justitie bekend is.
- Maak duidelijke afspraken over wat te doen en te laten tijdens het verdere proces.

12.9 Indirect betrokken ouders

Na de gesprekken met (vermoedelijke) slachtoffer, beschuldigde, politie, direct betrokken ouders en vrijwilligers, is als vervolgstap het informeren van niet direct betrokken ouders belangrijk. Zij maken

zich ook ongerust en zitten met vragen. Wanneer indirect betrokken ouders te laat worden geïnformeerd, schaadt dat mogelijk het vertrouwen in uw organisatie. Ook hier geldt:

- Vertel alleen de feiten.
- Voorkom paniek door niet uitvoerig in te gaan op wat er mogelijk is gebeurd, als hierover geen feitelijke informatie te geven is. Speculeren kan tot onrust en geruchten leiden.
- Doe nooit uitspraken over de schuldvraag.

Hoe informeren?

Vertel op een rustige en niet-insinuerende manier:

- Wat de feiten zijn.
- Hoe de vrijwilligersorganisatie heeft gehandeld en waarschijnlijk nog gaat handelen.
- Dat ouders opnieuw geïnformeerd worden wanneer de uitspraak van Justitie bekend is.

In het geval dat de aangifte/het getuigenverhoor is afgerond, is de afdeling Jeugd en Zeden van de plaatselijke politie vaak bereid om bij deze bijeenkomst aanwezig te zijn. Heeft uw plaatselijke politie geen aparte afdeling Jeugd en Zeden, dan kunnen zij u wel doorverwijzen naar een bureau in de regio die dat wel heeft.

12.10 Publiciteit

Vanaf het moment dat er sprake is van een (redelijk) vermoeden van seksueel misbruik zullen allerlei partijen om opheldering gaan vragen: van lokale tot landelijke pers en van collega-instellingen tot (buur)gemeenten. Wanneer u als organisatie met alle partijen overeenstemming hebt bereikt over de te bewandelen weg, is de kans kleiner dat het onderwerp op een verkeerde manier in de publiciteit komt.

Woordvoerder

Stel vanaf het begin een woordvoerder aan. Dit is belangrijk voor het geval de zaak onverhoeds de pers ter ore komt. Voor de woordvoerder is het belangrijk te weten dat het kan voorkomen dat journalisten bij dit soort nieuws gevoelige informatie boven tafel willen halen. Ze kunnen de woordvoerder woorden in de mond leggen; deze moet daar alert op zijn. Vraag waar mogelijk, bijvoorbeeld bij artikelen, daarom altijd om inzage in het artikel voor publicatie.

Door zelf tijdig correcte en gerichte informatie te verschaffen, kan de woordvoerder met de pers een basis van vertrouwen leggen en hoeft de vereniging geen onnodige schade te lijden. Gerichte en eerlijke informatieverschaffing op basis van de feiten vormt de beste garantie dat journalisten correcte informatie zullen verspreiden. Maak duidelijk dat de vereniging de kwestie serieus neemt; welke stappen ondernomen zijn en ondernomen zullen worden. Doe ook hier nooit uitspraken over de schuldvraag, zolang dat (door justitie, klacht- of tuchtrecht) niet is vastgesteld. Ook niet als beschuldigde heeft bekend.

Door op een correcte en informatieve manier met journalisten om te gaan, kunt u ook gebruik maken van hun medium en daarmee aan lezers of kijkers laten zien dat u als vrijwilligersorganisatie adequaat hebt gereageerd. Dit kan vertrouwen wekken bij ouders.

12.11 Maatregelen

Van een justitieonderzoek zijn de mogelijke uitkomsten:

- Bewijslast is geleverd (wettig en overtuigend bewijs dat het feit is gepleegd)
- Vrijspraak (bewijslast niet geleverd)
- Seponering (delen verklaring onjuist of niet bewijsbaar, context niet strafbaar, procedurele fouten)
- Aangifte blijkt (bewust) valse beschuldiging (stafbare feit heeft niet plaatsgevonden, melder is zich bewust van het motief en doen van onjuiste aangifte).

Na de uitspraak van Justitie is het tijd om definitieve maatregelen te nemen die eventuele tijdelijke maatregelen aanvullen of vervangen. Mogelijke maatregelen zijn afhankelijk van de uitspraak. Justitiële vrijspraak hoeft overigens niet te betekenen dat degene ook volgens het verenigingsrecht vrij wordt gesproken. Per mogelijke uitspraak vindt u hieronder de te ondernemen acties.

Mediation

Mediation kan een uitspraak zijn bij een minder ernstig feit of een minder ernstige bejegeningklacht. Deze uitspraak wordt gedaan op voorwaarde dat beide partijen de intentie hebben er samen uit te komen. Wanneer mediation is geslaagd, maken beide partijen bindende afspraken voor de toekomst. Wanneer mediation niet slaagt, kan de voorzitter voorstellen alsnog de klachtenprocedure te vervolgen, waarna een nieuwe uitspraak zal worden gedaan.

Gegronde/bewijslast is geleverd

Als de beschuldiging gegronde verklaard wordt, wordt de beschuldigde op de hoogte gesteld van de uitkomsten. Dit gebeurt afhankelijk van de situatie door Justitie, of de advocaat van de beschuldigde. De organisatie zal direct één van de onderstaande maatregelen moeten nemen:

- Uitsluiting van deelname aan of het begeleiden van bepaalde activiteiten
- Functieonthefing

Ongegronde/vrijspraak

Justitiële vrijspraak houdt niet in dat de beschuldigde ook volgens het tuchtrecht wordt vrijgesproken. Het tuchtrecht is bedoeld om te beoordelen of de aangeklaagde de gedragsregels heeft overtreden of zich anderszins heeft misdragen. Het kan om gedrag gaan dat niet strafbaar is gesteld, maar wel afgekeurd wordt op grond van gedragsregels van de organisatie. De beide procedures staan los van elkaar. Onderstaande maatregelen gaan uit van vrijspraak in beide trajecten.

- Opheffen van de op non-actiefstelling.
- Overleg met de vrijgesproken beschuldigde over óf en zo ja onder welke voorwaarden de (vrijwilligers)werkrelatie kan worden voortgezet.

Seponering

Als het (justitiële) onderzoek heeft geleid tot de uitspraak 'ongegronde wegens gebrek aan bewijs', dan is geen van beide partijen in het gelijk gesteld. De persoon in kwestie wordt niet schuldig bevonden en daarom moet de op non-actiefstelling worden opgeheven en de persoon in ere worden hersteld.

De organisatie moet rehabilitatie voor zijn rekening nemen en dat is in deze gevallen een moeilijke zaak. Ondanks formele rehabilitatie zal er altijd sprake zijn van verstoorde relaties. Ook sterke vermoedens van misbruik kunnen blijven bestaan, ook als het misbruik juridisch niet bewezen is. Zeker bij seponering ten gevolge van procedurefouten zal dat het geval zijn. Seponering vraagt om een uiterst zorgvuldige handelwijze.

Ga in gesprek met de betrokkene over de mogelijkheden. Bespreek of terugplaatsing in de groep een optie is. Waarschijnlijk zijn de relaties dusdanig verstoord dat het niet wenselijk is dat de betrokkene zijn werkzaamheden weer oppakt binnen het project. Bespreek de mogelijkheden en kom gezamenlijk tot een besluit. De projectleider kan altijd eenzijdig besluiten om de samenwerking te beëindigen in belang van het project.

Melding/aangifte ongegrond op valse gronden

Als de melding of aangifte ongegrond wordt verklaard op valse gronden, moet de organisatie de op non-actiefstelling direct opheffen. Tegen de persoon die de valse beschuldiging heeft geuit moeten maatregelen worden getroffen en de beschuldigde moet daarover geïnformeerd worden. Vervolgens kan een eventueel rehabilitatietraject besproken worden met de valse beschuldigde persoon.

12.12 Registratie

Er is een landelijk registratiesysteem dat helpt voorkomen dat (potentiele) daders opnieuw in de fout gaan bij een vrijwilligersorganisatie. De SVA is niet aangesloten bij dit systeem en er is derhalve geen sprake van registratie en tuchtrecht.

12.13 Informeren na uitspraak

Na de uitspraak en het informeren van de beschuldigde en de melder, moeten de direct en indirect betrokkenen geïnformeerd worden over deze uitspraak. Organiseer hiervoor zo nodig bijeenkomsten. Laat het bestuur samen met Justitie de informatie over de uitkomst van de rechtszaak bespreken en toelichten.

De uitspraak van de rechtszaak of procedure kan de gemoederen weer heftig beroeren. Met name als de zaak wordt geseponneerd of de verdachte wordt vrijgesproken door gebrek aan bewijs. Bied daarom altijd gelegenheid tot vragen, opmerkingen en emoties en verwijst eventueel voor verdere hulp.

12.14 Goede afsluiting

Om herhaling van een incident te voorkomen is een goede afhandeling van een zaak erg belangrijk. Dit is zeker zo belangrijk als het doorlopen van voorgaande stappen. Een goede afsluiting bevat de volgende elementen:

Evaluatie

De coördinator vertrouwenszaken zorgt voor een evaluatie van de zaak met de belangrijkste betrokkenen. Wat ging goed? Wat kunnen we leren voor de toekomst? Zijn er nog stappen die gezet moeten worden?

Afsluiting

Als alle stappen zijn doorlopen en maatregelen naar wens zijn getroffen, kan een zaak worden afgesloten.

De voorlopige schorsing wordt beëindigd als:

- de zaak middels mediation is opgelost
- er aangifte is gedaan bij politie wat geleid heeft tot een onderzoek waarna geconcludeerd wordt dat de aangifte ongegrond is verklaard.
- de beschuldigde aangifte heeft gedaan van smaad en in het gelijk is gesteld

In deze gevallen is het aan het project om tot een nieuwe samenwerking met beschuldigde te komen of

anders te besluiten. De projectleider dient de coördinator op de hoogte te stellen van de uitslag en het besluit.

In alle andere gevallen blijft de schorsing van kracht.

Dossiervorming

Verslaglegging, dossiervorming en toegankelijkheid van verslagen en dossiers vindt plaats conform de Wet op Persoonsregistratie (WBP).

Bijlagen

Bijlage 1 - Functieprofiel coördinator vertrouwenszaken

Doel van de functie

Het doel van de functie is op te treden als coördinator vertrouwenszaken in geval van een vermoeden van seksueel misbruik van een JOL-deelnemer.

Plaats in de organisatie

Heeft een eigen plaats en verantwoordelijkheid op stichtingsniveau.

Taken

- Realiseert jaarlijks een training voor vertrouwenspersonen.
- Draagt zorg voor de opvang van personen (vermeende slachtoffer) die binnen de JOL zijn geconfronteerd met seksuele intimidatie.
- Geeft ondersteuning bij het indienen van een klacht bij het bevoegd gezag of bij het doen van aangifte bij de politie.
- Adviseert en ondersteunt de SVA bij vermoeden of melding van seksuele intimidatie en verwijst, zo nodig, door naar reguliere hulpverlening.
- Adviseert en ondersteunt de SVA, indien nodig, bij de ontwikkeling en de implementatie van preventief beleid.

Contacten

- Politie
- Voorzitter SVA
- Vertrouwenspersonen
- Beschuldigde
- Projectleiders
- Pers.

Functie-eisen / kwalificaties

- Goede communicatieve vaardigheden.
- Om kunnen gaan met vertrouwelijke informatie
- Een goed luisterend oor.
- Flexibele instelling en stressbestendig.

- Is minimaal 21 jaar.

Gewenst

- HBO-denkniveau
- Ervaring in een soortgelijke functie
- Veel levenservaring en wijsheid.
- Geen (familiare) relatie met één van de vrijwilligers, projectleiders of bestuursleden.

Tijdbesteding

- Afhankelijk van de te behandelen zaken.
- 1x per jaar overleg met alle vertrouwenspersonen
- 1x per jaar training voor (nieuwe) vertrouwenspersonen
- Tijdens de laatste twee weken van de zomervakantie beschikbaar.
- Is optioneel aanwezig tijdens SVA-vergaderingen.

Bijlage 2 - Functieprofiel vertrouwenspersoon

Doel van de functie

Het doel van de functie is op te treden als vertrouwenspersoon binnen de projecten voor deelnemers, ouders en vrijwilligers.

Plaats in de organisatie

Heeft een eigen plaats en verantwoordelijkheid binnen één van de JOL-projecten.

Taken

- Behandelt zaken in vertrouwelijke sfeer.
- Alleen met toestemming van betrokkene worden derden in kennis gesteld en vindt zo nodig verder overleg plaats.
- Op verzoek van betrokkene kunnen derden direct of in een later stadium aan het vertrouwensgesprek deelnemen.
- Houdt van alle zaken een eenvoudige rapportage bij.
- Treedt in alle situaties onpartijdig op.
- Zorgt er voor dat vertrouwelijkheid is gegarandeerd.
- Biedt een luisterend oor, helpt het probleem te verhelderen en te structureren.
- Draagt zorg voor de opvang van personen (leiding, slachtoffers en ouders) die binnen de JOL zijn geconfronteerd met seksuele intimidatie.
- Verstrekt informatie en advies aan betrokkenen.
- Verwijst, zo nodig, door naar reguliere hulpverlening (o.a. juridisch, geestelijk en sociaal).
- Informeert altijd de ouders van een deelnemer bij ontoelaatbare situaties of onwettige situaties. De bovengenoemde vertrouwelijkheid is dan ondergeschikt.
Optioneel:
- Kan bij conflicten optreden als intermediair tussen vrijwilligers.
- Kan op verzoek van het bestuur of projectleider optreden als bemiddelaar in conflicten.
Kan door een vrijwilliger, deelnemer of ouder gevraagd worden op te treden als bemiddelaar

Contacten

- Onderhoudt collegiale relaties met collega vrijwilligers.
- Onderhoudt contact met de coördinator vertrouwenszaken.
- Onderhoudt contact met het eventuele slachtoffer, diens ouders en/of verzorgers en indirect betrokken ouders en/of verzorgers.

Functie-eisen / kwalificaties

- Goede communicatieve vaardigheden.
- Om kunnen gaan met vertrouwelijke informatie.
- Een goed luisterend oor.

- Flexibele instelling en stressbestendig.
- Is minimaal 21 jaar.

Gewenst

- HBO-denkniveau.
- Ervaring in een soortgelijke functie.
- Veel levenservaring en wijsheid.
- Geen (familiare) relatie met één van de vrijwilligers, incl. projectleider.

Tijdbesteding

- Afhankelijk van de te behandelen zaken.
- Informeel naar eigen invulling.
- 1x per jaar overleg met alle vertrouwenspersonen.
- Eenmalig training voor vertrouwenspersonen.
- De laatste twee weken van de zomervakantie regelmatige aanwezigheid op het JOL-terrein.
- 4x per jaar vergadering van het JOL-project.